

«فرهیختگان» گزارش می دهد: روش پیچیده استفاده از افراد بی خانمان برای چک هایی که نقد نمی شوند

بازگشت کلاهبرداران چک با لباس مبدل

صفحه ۸

۱۲ و ۱۳

چالش دائمی نهضت و نظام

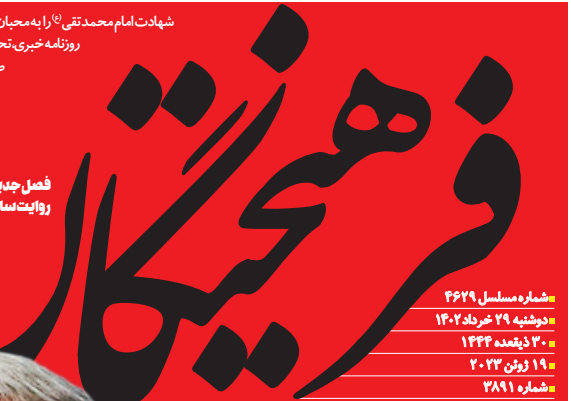
متن سخنرانی علیرضا شجاعی زند در نشست

شب های فرهنگ در باره میراث فکری علی شریعتی

شهادت امام محمد تقی (ع) را به محبان اهل بیت تسلیت می گویم
روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نهنگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

فصل جدید را ببینید و مضمون:
روایت سال های جنگ

شماره مسلسل ۴۶۲۹
دوشنبه ۲۹ خرداد ۱۴۰۲
۳۰ دقیقه ۱۳۳۴
۱۹ ژوئن ۲۰۲۳
شماره ۳۸۹۱

19 Jun 2023 | vol.15 | No. 3891 | 16 Pages

صفحه ۱۶

خطای آماری؟

چند سوال مهم درباره آمار وزیر بهداشت

برای تورسم سلامت و بررسی وضعیت مهاجرت پزشکان

گزارش «فرهیختگان» از وضعیت سرمایه گذاری شرکت های برتر دنیا در بخش R&D

چرا نقد جدی گفتمانی در فضای سیاسی کشور به سختی شکل می گیرد؟

«فرهیختگان» وضعیت آموزش عالی در نسخه نهایی سند برنامه هفتم را بررسی کرد

۱۵ آمار شگفت انگیز از سرمایه گذاری پژوهشی در دنیا

«۱،۲،۵»

ابتدال در انتقاد

«۲»

خیز ۵ ساله برای جایگاه دوازدهم علم جهان

«۳»

دلالت های جهاد سازندگی برای تشکیل جبهه منسجم مردمی به منظور محرومیت زدایی

جنبش مردمی؛ بنیان جهاد سازندگی

(برگرفته از ویژه نامه محرومیت زدایی نشریه مدیریت جهادی مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع))

محرومیت زدایی است؛ همان چیزی که جهاد سازندگی بدان شناخته می شود. در این چهارچوب، اندکی تفکر و آسیب شناسی در مورد تفکر جهادی در حوزه محرومیت زدایی ما را به این نتیجه می رساند که دلیل عدم موفقیت ارکان مختلف کشور در حل مساله فقر و محرومیت، کنار گذاشتن روحیه و تفکر جهادی است. در توضیح چگونگی این مساله همین نکته کفایت می کند که امروز با مجموعه ای از افراد و دستگاه ها مواجهیم که به طور همزمان کار هر سه رکن جهاد سازندگی و توانایی بسیج نیروهای عظیم مردمی را دارند. این جنبش ها همان هستند که بهر اما سازمان او جهادی نیست یا مأموریتش جهادی نیست و الخ. بنابراین اگر می خواهیم تلاش ها در این عرصه کارگر بیفتند و شاهد تحولی در عرصه محرومیت زدایی باشیم، باید زمین بازی را عوض کنیم. یعنی با فرض اینکه همه دلسوزان و مجاهدان این عرصه را مومن جهادی بدانیم، باید فکری به حال سازماندهی آنان و مأموریت هایشان کنیم. حال برای این مهم اگر خواهیم بنشینیم و از دل کارگروه ها و اندیشه کشدها به یک مدل برسیم و آن را توسط سازمان های مختلف به اجرا در بیاوریم، باز هم همان مسیر قبلی را به نحوی دیگر بپیچیم و او را قله بر زمین بی شعله کمرق جهاد سازندگی می دانیم. این جنبش های توانایی بسیج نیروهای عظیم مردمی را دارند. این جنبش ها همان هستند که بهر می کند. راه آن است که بر آتش زیر خاکستر بنشینیم. آتش زیر خاکستر، جنبش های مردمی و اجتماعی است که بر اساس عقیده و دغدغه حاضرند پای کاری بایستند و آن را به نتیجه برسانند. این جنبش ها به طور مستقیم در ارتباط با عامه مردم هستند و توانایی بسیج نیروهای عظیم مردمی را دارند. این جنبش ها همان هستند که بهر انقلاب از آنان با عنوان حلقه های میانی یاد کرده اند. این فرآیند در همه عرصه های مورد نیاز انقلاب اسلامی قابل تکثیر است؛ یعنی خود مردم مهم ترین نیازشان را شناسایی کرده و برای آن اقدام می کنند.

جمع بندی

جهاد سازندگی نمونه محقق شده حکمرانی مردمی بود که در ادامه قیام مردمی برای حل مشکلات روستاها تشکیل شد و مصداق کاملی شد از یافتن و ما آن فلسفه هم، و لایقوم الناس بالقسط؛ مردم خواستند، حرکت کردند، تغییر دادند و شبلیایی از قسط و عدل را تحقق بخشیدند. امروز نیز اگر خواهیم نسخه پیشرفت را مهندسی معکوس کنیم، باید چنین بگوییم: رفع فقر و محرومیت و تحقق قسط و عدل جز از توان جنبش عظیم مردم مستضعف بر نمی آید. این جنبش نیازمند اراده و حرکت است و اراده و حرکت تنها تپ با آگاهی به دست می آید. زمانی که این فرآیند طی شود، ساختار از نیز خود مردم شکل خواهند داد. ساختار مردمی بر اساس روابط مومنه اداره می شود و نیازی به مرسومات اداری ندارد. در ساختار مردمی کسی مجبور به انجام کاری نیست بلکه افراد داوطلب هستند، همچنین ترفیع رتبه در آن وجود ندارد و افراد با خدمت بیشتر مقام شان نزد خداوند متعال ارتقا می یابد.

این مسیری است که باید طی شود و ما عمدتاً مسیر را وارونه رفته ایم و نتیجه اش این شده که یک نهاد یا سازمان محدود می خواهد برای به عظیم کشور و بدون مشارکت خود مردم بزنامه ریزی و تصمیم گیری کند؛ آن هم نه به صورت جهادی، بلکه بر اساس روابط کاری و اداری و نظام سلسله مراتب. مسلمان خارجی چنین رویه ای یک تشکیلات چاقی، راگد و صرفاً هزینه بر است که مساله را حل نمی کند؛ چرا که کل مساله فلسفه وجودی خودش را دچار لرزش می کند. بنابراین گام دوم انقلاب و سخنرانی های رهبر معظم انقلاب در اوایل سال ۱۳۹۸، منشور بازگشت به مردم و مردم در کف میدان درگیر مساله شده و راهکارهای خودشان را به کار بندند. در غیر این صورت هر حرکتی که از جایی خارج از اراده و حرکت مردم آغاز شود محکوم به شکست خواهد بود.

جهاد سازندگی امروز

مساله امروز که منجر به شکل گیری دغدغه احیای جهاد شده است، مساله

راهی مناطق روستایی کشور شدند و لذا هیچ گونه گزینش و استخدامی در کار نبود. روحیه جهادی موجب شده بود که این افراد بدون در نظر گرفتن ملاحظات اداری، برای حل مشکلات و عمران و سازندگی روستاها زمان نشتانند و یاد آمدی مختصر به گذران زندگی بپردازند. به سرانجام رساندن آن حجم بالا از فعالیت ها جز با پشتوانه معنوی و خودسازی و معرفت دینی ممکن نبود؛ لذا آنان عابدان شب و مجاهدان روز بودند. یک فرد مومن جهادی، در انجام وظایف و مأموریت هایش متوجه این مساله است که فراهم کردن اسباب و علل، جز در اراده خداوند متعال نیست و لذا تنها با نیت رضای الهی خدمت می کند، نه ترفیع رتبه و افزایش حقوق. او به کاری که انجام می دهد به مثابه یک مأموریت الهی نظر می کند نه شغل. در بیان تفاوت شان همین بس که شغل، روزمرگی می آورد و مأموریت، حرکت رو به جلو تا حل مساله است. امروز که حرکت های جهادی در ابعاد داران فراوانی دارد، همین معیار برای سنجش عیار جهادی کافی است تا هر کسی متوجه بشود که تا چه اندازه به کاری که انجام می دهد به چشم شغلی که از آن نان درمی آورد نظری می کند و چه اندازه آن را مأموریتی می داند که باید آن را به تمام برساند و میهای مأموریت بعدی شود.

۲. سازمان جهادی

تشکیل نهاد جهاد سازندگی برخلاف رویه های مرسوم، پس از شکل گیری کسری از حرکت های داوطلبانه در قالب کارگروه های خودجوش مردمی اتفاق افتاد. پس از آنکه گزارش این اقدامات مردم به محضر امام خمینی (ره) رسید، ایشان با قیاد فراهم ساختن مقدمات، دستور به تشکیل جهاد سازندگی دادند. همین اتفاق بعدها در مورد بسیج سازندگی نیز رخ داد و پس از مشاهده گزارشات اردوهای جهادی، رهبر معظم انقلاب دستور به تشکیل بسیج سازندگی دادند. بنابراین در الگوی سازمان جهادی ما با دو معیار مواجهیم؛ شروع از مردم، امضا و سازماندهی از حکومت. پس از این نیز مردم نقش محوری را در دست دارند و حکومت تنها هدایت، نظارت و ساماندهی را بر عهده دارد.

جهاد سازندگی شکل اداری ثابت و منجمد نداشت. گره سازماندهی و تشکیلات و نظم در آن وجود داشت، اما همان حالت حرکت، پیشرفت و جهش که در یک انقلاب موجود بود، در این نهاد مقدس هم وجود داشت. جهاد سازندگی یک الگوی بومی مردم محور بود که ساختار و تشکیلات آن، مردمی و پایین به بالا بود. این نهاد اصیل انقلابی به دور از رسوسومات اداری و بدون الگوبرداری از مناسبات دولتی تشکیل و اداره شد. می توان گفت وجه تمایز و یکی از مهم ترین دلایل موفقیت جهاد سازندگی در اجرا و به سرانجام رساندن پروژه های عظیم ملی و منطقه ای، اتصال به دریا می بی کران ملت بود. در این ساختار، با رویکرد منطقی ای – و نه بخشی نگری – مشکلات از کف روستا تا مشارکت مردم شناسایی می شود و در مرحله بعد، باز هم مردم بودند که امکانات و منابع مالی مورد نیاز را تامین می کردند. بزنامه ریزی ها در جهاد سازندگی به صورت روستایی صورت می پذیرفت و جایگاه ستاد در جهاد سازندگی، تنها در مدیریت، پشتیبانی و هماهنگی کشندگی امور بود و در جایی که به پشتیبانی بیشتری نسبت به آنچه مردم تدارک می دیدند نیاز بود، جهاد سازندگی، تجهیزات و بودجه مورد نیاز را تامین می نمود. یکی از مولفه های این نهاد، اتصال به ولایت بود و این اتصال تا پایان همواره برقرار بود. در واقع این نهاد یکی از مصادیق مردم سالاری دینی و نیروی و انگش سریع در اختیار نظام بود. ساختار جهاد سازندگی کاملاً مبتنی بر نیاز و ظرفیت مناطق شکل می گرفت و افراد بومی همان مناطق بر مصادف تصمیم گیری قرار می گرفتند.

۳. مأموریت های جهادی

یک اشتباه بزرگ این است که فکر می کنیم جهاد سازندگی تشکیل شد که زیرساخت ها را آماده کند. اما مساله این نبود، مساله این بود که مثلاً امام دستور به کثیت دیمی و آبی داده بود اما مردم مشکل داشتند و جهاد به کمک مردم رفت. جهاد رفت که توسعه همه جانبه را فراهم کند. این توسعه در وروده به این معنا بود که در دروه به مردم کمک کنیم، مدرسه بسازیم و... در آنجا خود مردم وارد کار شدند. جهاد برای شناسایی مشکلات وارد روستا شد و کم کم خود مردم پای کار آمدند.

محمد قدیمی

دانش آموخته رشته معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع)

جهاد سازندگی خاطره درخشان تاریخ انقلاب اسلامی است. نه موزه است که فقط آن را نگاه کنیم و یاد و خاطرش را گرمی بداریم، نه متجمد و لاتغییر است که همان کالبد و شکل دهه ۶۰ را بخواهیم بیایوریم و به آن بگوییم جهاد سازندگی. ذات انقلاب اسلامی، تغییرپذیری نرم و اصلاح و تکمیل خودش است. لذا جهاد سازندگی در بستر انقلاب اسلامی یعنی نهادی که بتواند خودش را مطابق روز بازطراحی کند. اما پیش از این بحث ها باید توجه داشت که مزاج چنین حرکت های اجتماعی با ابلاغ و دستور ناسازگار است و چون ذات نهادها و سازمان ها نیز ابلاغی و دستورا عمل است، حرکت های اجتماعی به خوبی با سازمان ها جور در نمی آید و خروجی آن یک نقاشی کاریکاتوری و دور از واقع خواهد بود. یادداشت زیر که از مجموع نظرات تعدادی از پیشکسوتان جهاد سازندگی تنظیم شده است با الهام از جهاد سازندگی، منظر این نکته است که خود مردم باید اراده کنند، حرکت کنند، ساختارسازی کنند و در یک کلام بار را به دوش بکشند و اگر این مسیر از بالا به پایین طی شود، بار بر دوش سازمان هایی محدود و تنبل خواهد بود که کاری از پیش نمی برند.

مقدمه

در ابتدای انقلاب با توجه به فعالیت گروه های چریک و معاند در روستاهای کشور، گروهی از دانشجویان برای اعزام به روستاها و فعالیت در آنجا داوطلب شدند و به یاری دولت موقت اقدام کردند. این طرح خدمت سازندگی و فقر به جا ماندن از دوران پهلوی، با حضور در روستاها و مناطق محروم و آگاهی از فقر و محرومیت این مناطق، نخستین انگیزه های سازندگی در ذهن این دانشجویان شکل گرفت. پس از جلسه با شهید بهشتی (ره) و تدوین سازوکار اولیه حضور و فعالیت در روستاها، این طرح خدمت سازندگی در اساننامه آن عبارت است از: «بسیج امکانات و استعداد های مردم و دولت برای همکاری در امور تهیه و اجرای سریع طرح های سازندگی با توجه و تاکید بر نیازهای روستاها و نقاط دور افتاده مملکت، امام خمینی (ره) در پیام تشکیل جهاد سازندگی، با تاکید بر نقش، حضور و تشریک مساعی همه اقشار مردم، شعار «همه با هم» را عنوان کردند. همچنین شرکت در جهاد سازندگی را به عنوان یک عبادت معرفی کردند که نشان از عظمت حرکت های جهاد سازندگی در سالیان ابتدایی انقلاب اسلامی است. بنابراین یکی از مولفه های بسیار مهم در موفقیت جهاد سازندگی، شور انقلابی مردم در ابتدای انقلاب بود که توانست نهضت عظیم جهاد سازندگی را حرکت دهد. این نهضت در راستای تمدن سازی، با توسعه همه جانبه درصدد کمک به رشد و ساخت انسان بود.

ارکان جهاد سازندگی

۱. مومن جهادی

یکی از ارکان مهم جهاد سازندگی، افرادی بودند که آن را ایجاد و اداره کردند. هسته اولیه جهاد سازندگی مشکل از افرادی بود که عمدتاً دانشجویان و سولق مبارزاتی و شکنجه توستون رژیم پهلوی بودند. این افراد با دغدغه و درخواست پیگیری خودشان

رهبری

رهبر انقلاب در دیدار با رئیس جمهور ازبکستان:

می توانیم ازبکستان را به آب های آزاد برسانیم

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی عصر دیروز در دیدار شوکت میرضیایف، رئیس جمهور ازبکستان و هیات همراه، با اشاره به قرابت بی نظیر تاریخی، فرهنگی و علمی دو کشور ایران و ازبکستان گفتند: «باید از این زمینه های مشترک برای گسترش روابط در بخش های مختلف استفاده شود.»

رهبر انقلاب اسلامی با اظهار خرسندی از تجدید حیات ارتباط دو کشور بعد از یک وقفه طولانی افزودند: «متأسفانه سال های متمادی روابط ایران و ازبکستان بسیار محدود بود و امیدواریم این سفر و گفت وگوهای انجام شده در تهران، سرآغاز یک آینده بهتر در روابط دو کشور باشد.»

حضرت آیت الله خامنه ای گفتند: «جمهوری اسلامی ایران با ابتکارهای خود، مخالفانی هم دارد اما باید بدین اعتنا به این مخالفت ها و بر اساس مصلحت دو کشور، تصمیم گرفت و همکاری ها را آنجا که امکان دارد، گسترش داد.»

در این دیدار که سید ابراهیم رئیسی رئیس جمهور نیز حضور داشت، شوکت میرضیایف دیدار خود با رهبر انقلاب را یک دیدار تاریخی خواند و گفت: «ما هم از وقفه ای که در روابط دو کشور و کاهش همکاری ها وجود داشت متأسف بودیم و امیدواریم با گفت وگو هایی که در تهران انجام شد، گام های بلندی را برداریم و همکاری ها در زمینه های تجاری، حمل و نقل، علم و فناوری و گردشگری به سطح شایسته و مطلوب خود برسد.»

رئیس جمهور ازبکستان با تجلیل از ایستادگی ملت ایران در برابر تحریم ها، افزود: «دستاوردهای ملت ایران به ویژه در حوزه علم و فناوری که بخش هایی از آن را در نمایشگاه برپا شده دیدیم، نشان می دهد یک ملت تحت راهنمایی های خردمندانه رهبر خود و با اتحاد می تواند به رغم همه فشارها به اهداف بزرگ برسد.»